

ת"פ 22199/12/17 - מדינת ישראל נגד לירן פנחס ספיר

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 22199-12-17 מדינת ישראל נ' ספיר

בפני כבוד השופט יוסי טורס, סגן הנשיא
מדינת ישראל: בעניין:

המאשימה

נגד

לירן פנחס ספיר

הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירה של חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בין הנאשם והמתלון שררה היכרות מוקדמת. ביום 26.08.2016 שיחקו השניים במכונות מזל בפיצוצייה בנהריה. בשלב מסוים פנה הנאשם למתלון וביקש סיגריה. המתלון סירב באומרו: "אין לי, יש לי רק 4 סיגריות, מה אתה יושב לי כמו עוזרין" (הערה: בכתב האישום צוין כי התרגום לעברית של המילה "עוזרין" הוא מלאך המוות - י.ט.). על רקע זה התפתח דין ודברים בין המתלון לנאשם במהלכו תקף הנאשם את המתלון שלא כדין באגרוף לראשו, תפסו והדף אותו אל מחוץ לחנות, תוך שהוא חובט באמצעות ידיו בראשו ובגופו של המתלון, עד אשר הפילו ארצה.

כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלון חבלות חמורות בדמות שבר ברצפת עין ימין עם רסיסי עצם בתוך הסינוס וכן חבלות מעל גבה עין ימין, המטומה בעפעף תחתון, שפשוף בלחי ימין וחבלה בברך שמאל.

2. בתחילה כפר הנאשם בעובדות כתב האישום, אך לאחר מכן ביקש לחזור בו מכפירתו והודה בעובדות כתב האישום המתוקן. הודאת הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון בו התחייבה המאשימה להגביל עצמה לעתירה לעונש מאסר בן עשרה חודשים ואילו להגנה הותר לטעון כרצונה. במעמד זה, נעניתי לבקשת הנאשם והפניתי את ענייני לשירות המבחן.

תסקירי שירות המבחן

3. בעניינו של הנאשם נערכו שני תסקירים. מהתסקירים עולה כי הנאשם כבן 35, נשוי ואב לארבעה ילדים קטינים ומתפרנס מעבודה כנהג בחברת שליחויות. הנאשם סיים 12 שנות לימוד ולא התגייס לצבא, ככל הנראה על רקע

בעיות רפואיות. בתסקירים פורטו בהרחבה נסיבות חייו של הנאשם ומטעמים של צנעת הפרט לא אפרט יתר על המידה את הדברים. בתמצית יאמר כי שירות המבחן התרשם שהנאשם בעל דפוסים אלימים וקושי בוויסות דחפיו התוקפניים, ולכן העריך שקיימת רמת סיכון בינונית-גבוהה להישנות התנהגות אלימה מצדו. עם זאת, ולאור נכונותו הראשונית להשתלב בטיפול, התבקשה דחייה בת ארבעה חודשים לצורך שילובו בקבוצה טיפולית בתחום האלימות. בתסקיר המשלים צוין כי הנאשם שיתף פעולה בקבוצה, הכיר בצרכיו הטיפולים והביע נכונות להמשיך בהליך הטיפולי שהחל. שירות המבחן התרשם כי הנאשם נמצא בראשית ההליך הטיפולי וכי יש בהליך זה לאפשר לו לרכוש כלים להתמודד נכונה עם סיטואציות דומות.

4. לאור כך המליץ שירות המבחן להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך 12 חודשים במהלכם ימשיך בהליך הטיפולי, זאת לצד צו של"צ בהיקף של 260 שעות. בעניין זה ציין שירות המבחן כי הטלת צו של"צ תאפשר לנאשם להמשיך לעבוד במקביל להשתתפותו בקבוצה. שירות המבחן ציין כי יציבות תעסוקתית היא נדבך חשוב בהליך שיקום הנאשם.

טיעוני הצדדים לעונש והראיות

5. שני הצדדים הביאו ראיות לעונש. המאשימה הגישה מסמכים רפואיים (ע/1); גיליון הרשעות קודמות (ע/2); תמונות המתארות את החבלות בגופם של המתלונן והנאשם (ע/3); וכן תמונות מהאירוע (ע/4).

6. הנאשם הגיש מסמכים בדבר מצבו הכלכלי (ע/1) וכן העיד לעונש את המתלונן. בעדותו ציין המתלונן כי הנאשם ואביו הם חבריו וציין כי גם כיום הם מצויים בקשרים חבריים קרובים. כן טען המתלונן שמשפחת הנאשם פיצתה אותו על נזקיו וכי הנאשם עוזר לו רבות. המתלונן ביקש מבית המשפט להקל בעונשו של הנאשם.

7. בטיעוניו לעונש טען ב"כ המאשימה כי מעשיו של הנאשם פגעו בערכים המוגנים של כבוד האדם, שלמות הגוף, זכותו של האדם לאוטונומיה לגופו, חירותו ובטחונו של המתלונן. כן נטען כי מידת הפגיעה בערכים אלו חמורה לאור תוצאת האירוע החמורות והרקע הסתמי. ביחס למתחם הענישה טענה המאשימה כי הוא נע בין 8 חודשי מאסר ועד 24 חודשי מאסר בפועל. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם הפנתה המאשימה לתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה כי ההליך הטיפולי מצוי בראשיתו וטענה כי אין הצדקה לקבל את המלצת שירות המבחן. עם זאת, בהתאם להסדר הטיעון ביקשה המאשימה להשית על הנאשם 10 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, בדמות פיצוי משמעותי למתלונן, קנס ומאסר על תנאי מרתיע.

8. ב"כ הנאשם הדגיש כי מדובר באירוע שבוצע ללא תכנון מוקדם וכי בהתאם לעדות המתלונן לא הותיר נזק בגופו. עוד ביקש הסנגור להביא בחשבון את עברו הקל של הנאשם, הודאתו שביטאה חרטה, עמדת המתלונן, פעולות משפחתו להטיב את נזקיו של המתלונן ועמדת שירות המבחן. לאור כך ביקש הסנגור לאמץ את המלצות שירות המבחן.

9. הנאשם בדבריו האחרונים חזר והביע חרטה על מעשיו. הוא הכיר תודה על הטיפול שניתן לו במסגרת שירות

המבחן, ציין כי הפיק מכר תובנות התורמות להתנהגותו כיום וביקש להמשיך בטיפול. לעניין העונש, ציין הנאשם כי מצבו הכספי קשה וביצוע עבודות שירות יפגע בפרנסת המשפחה, אשר תלויה בו.

דין והכרעה

10. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, על בית המשפט לקבוע את מתחם הענישה ההולם את העבירה הנסיבותיה. לאחר קביעת המתחם יש להחליט אם ראוי לסטות ממנו, לקולה או לחומרה, שאחרת יגזר העונש בגדרי המתחם שנקבע. בעת קביעת מתחם העונש ההולם מתחשב בית המשפט בעקרון המנחה בענישה - הלימה, בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על פי סעיף 40ט' לחוק העונשין.

11. **הערכים המוגנים בבסיס העבירה:** מעשיו של הנאשם פגעו בשלום גופו ושלווה רוחו של המתלונן. במקרה זה מדובר בפגיעה חמורה בערכים המוגנים, לאור עצמת האלימות שהופעלה והתוצאה הקשה.

12. **נסיבות הקשורות לביצוע העבירה:** ביחס לסיבות שהביאו את הנאשם לכדי ביצוע העבירה, הרי שלא ניתן להבין את התנהגותו אלא ככיונות לשמה. אף אם לאירוע קדמו חילופי דברים בין הנאשם למתלונן, מובן שאין בכך בכדי להוות נסיבה לקולה. ביחס לתוצאות האירוע, הרי שמעשי הנאשם גרמו למתלונן פגיעה חמורה יחסית, בדמות שבר ברצפת העין וכן חבלות ושטפי דם בחלקי פנים נוספים ובאחת מברכיו והוא נזקק לאשפוז (הגם שנתון זה לא צוין בכתב האישום הוגשו מסמכים בנושא **בהסכמה**). עם זאת, לפי עדות המתלונן האירוע לא הותיר בו נזק קבוע כלשהו. כמו כן לעבירה לא קדם תכנון מוקדם ונראה כי מדובר באירוע ספונטני.

13. **מדיניות הענישה:** בחינת מדיניות הענישה מעלה כי ככלל מוטלים על נאשמים שהורשעו בעבירה של חבלה חמורה עונשים חמורים הכוללים רכיב מאסר בפועל ולא אחת לתקופות בלתי מבוטלות. עם זאת, בחינה מדוקדקת של הפסיקה, מעלה כי לא אחת אושרו עונשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ואף עונשי מאסר מותנים, וזאת גם במקרים בעלי נסיבות חמורות יחסית. אביא להלן מספר דוגמאות:

(-) רע"פ 3552/14 **דלה נ' מדינת ישראל** (28.5.2014), בו נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשמת שהורשעה בעבירה של חבלה חמורה שבוצעה יחד עם שניים אחרים. במקרה זה נגרמו למתלוננת שברים בעמוד השדרה וכן נשברו מספר שיניים בפיה. בערכאה הדיונית נקבע מתחם שנע בין 10 ל-30 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי הקל בעונשה של הנאשמת והעמידו על 10 חודשי מאסר. בקשתה לרשות ערעור, נדחתה, כאמור.

(-) רע"פ 7377/18 **חולדוקוב נ' מדינת ישראל** (15.11.2018), בו נדחתה בקשת רשות ערעור שהגיש נאשם שהורשע בעבירה של חבלה חמורה. במקרה זה תקף הנאשם עם אחרים שני מתלוננים במכות ובעיטות. כתוצאה מכך נגרם לאחר המתלוננים שבר בעצם האף וחבלות בצלעות וביתר חלקי גופו ואילו למתלונן האחר נגרם שבר ללא תזוזה בזווית הלסת. בערכאה הדיונית נקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר, שיכול

וירוצו בעבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר בפועל. בשל סיכויי שיקום הוטל על הנאשם עונש מאסר בן 6 חודשים בדרך של עבודות שירות. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם, כאמור, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

(-) עפ"ג (חי') 2732-11-19 **מדינת ישראל נ' יגאל רוזנצוויג** (19.12.2019) בו נדחה ערעור המדינה על עונש מאסר בן 9 חודשים לנשיאה בעבודות שירות שהוטל על נאשם שהורשע בעבירה של חבלה חמורה בכך שבשל סכסוך עסקי חבט במתלונן וגרם לו שבר בעצם הלחי אשר הצריך ניתוח מורכב, אשפוז ארוך ותקפת החלמה משמעותית.

(-) עפ"ג (חי') 21185-12-18 **סעד נ' מדינת ישראל** (3.1.2019), בו הקל בית המשפט המחוזי בעונשו של נאשם שהורשע בעבירה של חבלה חמורה והעמידו על שלושה חודשי מאסר לנשיאה בעבודות שירות. במקרה זה, במהלך ויכוח במקום העבודה הכה הנאשם את המתלונן באגרוף אחד לפניו וכתוצאה מכך נגרמו למתלונן בין היתר שבר ברצפת ארובת העין משמאל ושטפי דם. המתלונן אושפז כשבועיים ועבר ניתוח לתיקון מורכב לתיקון השבר. בערכאה הדיונית נקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד ל- 24 חודשי מאסר. בשים לב לעברו הנקי של המערער, החרטה שהביע והאמפתיה שגילה כלפי המתלונן, נגזר עליו עונש של 5 חודשי מאסר לנשיאה בעבודות שירות. בבית המשפט המחוזי הוקל עונשו, כאמור, והועמד על שלושה חודשי מאסר בעבודות שירות.

(-) עפ"ג (מרכז) 2933-09-14 **אדרי נ' מדינת ישראל** (9.11.2014), בו הוקל עונשו של נאשם שהורשע בעבירה של חבלה חמורה. לפי הכרעת הדין, בעקבות תגרת ידיים, חבט הנאשם בפניו של הנאשם וגרם לו לשברים. בית משפט השלום הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 3 חודשים בדרך של עבודות שירות, אך בית המשפט המחוזי קיבל, כאמור, את ערעור הנאשם ותחת עבודות שירות, הטיל עליו צו שירות לתועלת הציבור.

14. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולם את העבירה מושא ענייננו נע בין מספר חודשי מאסר, שניתן לשאת בעבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם

15. אקדים ואומר כי סבור אני שלאור נתוניו האישיים של הנאשם, נכון להעדיף את שיקולי השיקום כהמלצת שירות המבחן ולהימנע מהטלת עונש מאסר בכליאה. עם זאת, מצאתי שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה. אנמק להלן עמדתי.

16. כידוע, בהתאם לסעיף 40ד' לחוק העונשין, רשאי בית המשפט לחרוג לקולה ממתחם הענישה שקבע, אם מצא כי "הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". בעניין זה נקבע כי "מבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א))" (ע"פ 6637/17 **אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018), פסקאות 23-25 לפסק דינה של כבוד השופטת ברק-ארז).

17. הנאשם שלפני הוא אדם צעיר יחסית. הוא נשוי ואב לילדים. עברו אינו מכביד וכולל עבירה שביצע בשנת 2003 והתיישנה. המתלונן תיאר כי משפחת הנאשם דאגה למחסורו לאחר הפגיעה וכי ישנם יחסים טובים בין המשפחות. כן הבאתי בחשבון כי חלפה תקופה משמעותית מאז ביצוע העבירה (אם כי רובה נובע מחלופ הזמן שנדרש להליכי שיקום הנאשם).

18. תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם חיובי ועולה ממנו כי הוא החל לערוך שינוי באורחות חייו וזאת לאחר ששולב במסגרת קבוצה טיפולית המיועדת לאנשים שביצעו עבירות אלימות. הנאשם הביע חרטה על מעשיו ונראה כי הפנים את הפסול שבהם והוא מודע לכך שעליו להמשיך ולטפל בקשיי תפקודו. ראוי בעיני, בנסיבות אלה, לעודדו להתמיד בהליך שהחל ועל כן מקובלת עליי המלצת שירות המבחן להעדיף את הפן השיקומי.

19. עם זאת, העבירות שעבר הנאשם חמורות. חומרת העבירה תביא לעיתים למסקנה לפיה יש להעדיף את עקרון ההלימה על פני שיקומו של נאשם, שכן השיקום אינו חזות הכל ויש שנכון להעדיף שיקולים אחרים (ע"פ 5376/15 **ניסים ביטון נ' מדינת ישראל** (11.2.2016)). לאור כך נקבע כי בצד העדפת שיקולי השיקום אין לזנוח כליל את שיקול ההלימה, שכן "לא מתפוגגים מאליהם שיקולי ההלימה גם כאשר חלים שיקולי השיקום. אולם, יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום" (ע"פ 6637/17 **אליזבט קרינדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018); וראו גם אורן גזל-אייל "**חריגה ממתחם העונש ההולם**" ספר דורית ביניש 539, 550).

20. לכך יש להוסיף את העובדה כי שירות המבחן ציין כי נדרש המשך ההליך הטיפולי על מנת לסייע לנאשם "להכיר בחלקים האלימים הקיימים באישיותו, אשר עמדו ברקע לביצוע העבירות". הנה כי כן - מתסקיר שירות המבחן עולה כי אופק שיקומי בעניינו של הנאשם אכן קיים, אך בפועל מדובר בהליך בוסרי במהותו.

21. בית המשפט העליון קבע לא אחת, כי על מנת לחרוג ממתחם הענישה ההולם משיקולי שיקום, יש לבחון את השלב בו מצוי הנאשם בהליך השיקומי ולעיתים בשל חומרת העבירה והשלב הראשוני בהליך השיקום יועדפו שיקולי ההלימה (ע"פ 9036/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.1.2020); ע"פ 8377/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (31.7.2019)).

22. עוד יש לזכור כי השיקולים ששוקל שירות המבחן אינם זהים לאלו ששוקל בית המשפט. בעוד ששירות המבחן מתמקד בעבריו ובשיקומו, על בית המשפט ליתן ביטוי גם לשיקולים נוספים. בבסיס הענישה מצויים גם שיקולי הרתעה ושיקולי הלימה, ואלה צריכים לבוא לידי ביטוי בעונש (ראו, מיני רבים, ע"פ 9117/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (04.07.2013); רע"פ 7257/12 **סנדרוביץ' נ' מדינת ישראל** (18.10.2012); רע"פ 7481/13 **אולוס נ' מדינת ישראל** (26.01.2014)).

23. סיכומי של דבר, מקובלת עלי הערכת שירות המבחן בדבר סיכויי שיקומו של הנאשם ואולם, בשים לב לעובדה שמדובר בהליך המצוי בתחילתו ולאור חומרת העבירה, אינני סבור שעונש בדמות צו של"צ משקף נכונה את חומרת העבירה ויתר הנסיבות (להבדלים שבין צו של"צ לעונש בעבודת שירות, ראו: רע"פ 10002/17 **מדינת ישראל נ' ניסים**

מור (18.7.2018). לדידי, עיקר ההקלה בעונשו של הנאשם אמורה להתבטא בכך שלא יוטל עליו עונש מאסר בכליאה. עונש זה אינו הולם לדעתי את נסיבות עניינו של הנאשם ובהן עברו הקל, סיכויי שיקומו, היותו איש משפחה, הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה ועמדת המתלונן. לכך יש להוסיף את ההכרה ההולכת וגוברת בדבר ההשפעות השליליות שבעונשי מאסר (ראו בנושא **דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים**, 2015 (המכונה "דו"ח ועדת דורנר"); כן ראו, בג"צ 1892/14 **האגודה לזכויות האדם בישראל ואח' נ' השר לבטחון פנים ואח'** (13.6.2017), פסקה קכו' לפסק דינו של המשנה לנשיאה רובינשטיין). מנגד, עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, בצו צו מבחן ופיצוי למתלונן, ייצור תמהיל עונשי ראוי, המשלב הליכי שיקום בצד עונש אופרטיבי משמעותי שאינו פוגע בנאשם יתר על המידה, אך משקף בצורה ראויה את חומרת המעשה. בעניין זה אציין כי לא התעלמתי מטענת הנאשם כי יתקשה להתפרנס בעת עבודות השירות. אינני מקל ראש בטענה זו והיא תובא בחשבון לצורך קביעת אורך התקופה. אציין עוד שהענישה שתוטל על הנאשם אינה משקפת בהכרח חריגה ממתחם הענישה ואולם אף אם הייתה נדרשת חריגה מהמתחם, הרי שנתוניו מצדיקים זאת כמפורט לעיל.

24. נוכח כל האמור, ולאחר ששקלתי את השיקולים לחומרה ולקולה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. **מאסר למשך שלושה חודשים.** הנאשם יישא בעונש המאסר בדרך של עבודות שירות. מובהר לנאשם כי עליו למלא אחר הוראות הממונה ואם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את העונש והוא יישא ביתרת התקופה בכליאה.
- ב. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתוך שנתיים כל עבירת אלימות שגרמה לפחות חבלה ממשית.
- ג. צו מבחן למשך 12 חודשים. מובהר לנאשם בלשון פשוטה כי עליו לקיים את צו המבחן לשביעות רצון שירות המבחן ואם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את הצו ולהטיל עליו ענישה נוספת.
- ד. פיצוי בסך 6000 ₪. הפיצוי ישולם במזכירות בית המשפט בתוך 90 יום. המאשימה תמסור למזכירות בתוך 14 יום את מספר הטלפון של המתלונן לצורך קבלת פרטי חשבון הבנק שלו ותביא לידיעתו תוכנו של גזר הדין.
- ה. היות ובשל משבר קורונה המועד שקבע הממונה חלף, ימסור הממונה בתוך 14 יום מועד חדש לתחילת עבודות השירות.

המזכירות תמציא החלטתי לממונה וכן לשירות המבחן.

הודעה זכות ערעור בתוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ח אייר תש"פ, 12 מאי 2020, במעמד הצדדים.